

Gingl Zoltán, 2020, Szeged

Mikrovezérlők Alkalmazástechnikája

Kommunikációs áramkörök

Kommunikációs áramkörök

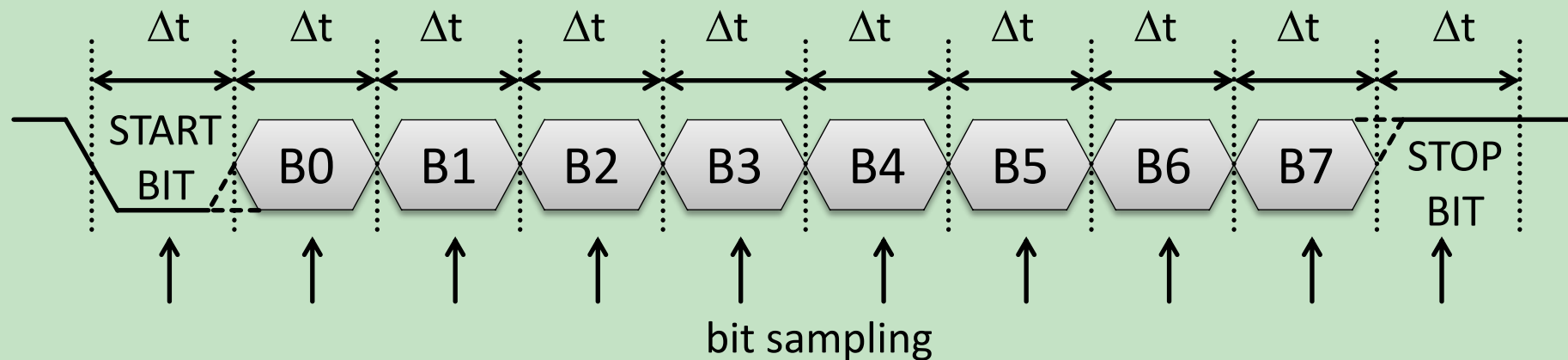
- ▶ Processzoroknál tipikusan párhuzamos átvitel
 - ▶ adatbusz
 - ▶ címbusz
 - ▶ vezérlőjelek, szinkronizálás
- ▶ Mikrovezérlőknél soros átvitel
 - ▶ Kevés vezeték illetve jel
 - ▶ Modulációt igényel
 - ▶ az információt alakítsuk akár egyetlen skalár jellé, bitfolyammá
 - ▶ Demoduláció szükséges
 - ▶ Információhordozó
 - ▶ feszültség, áram, fény, elektromágneses hullám, hang
 - ▶ Forma: amplitúdó, frekvencia, fáziskülönbség

UART áramkörök

UART: Universal Asynchronous Receive/Transmit

- ▶ **Processzorok és eszközök** közti kommunikációhoz
- ▶ Egy byte átvitele bitenként
- ▶ Az adatjel egy kétállapotú jel
- ▶ Nincs hozzá szinkronizáló jel
- ▶ Az átvitel bármikor történhet
- ▶ Az átvitel kezdetét detektálni kell a vevőnek
- ▶ A kommunikáló eszközök azonos időalappal küldik és fogadják a biteket (baud rate, bit/s)
- ▶ Gyakran használt
- ▶ Sokféle hardveres megoldás (RS232, RS485, stb.)

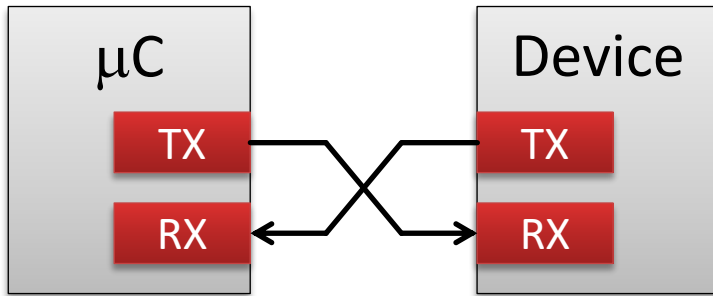
UART ► Idődiagram

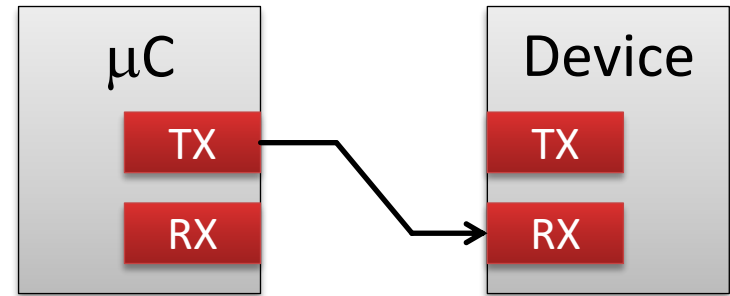
- Start bit (logikai 0), átvitel kezdetének detektálására
- Stop bit (logikai 1), minimum szünet küldések között
- Byte átviteli idő: $10 \cdot \Delta t$
- 9 bites átvitel is választható:
 - az utolsó bit külön programozható (TB8, olvasáskor RB8)
 - paritásbitként, multiprocesszoros adatátvitelhez
 - $11 \cdot \Delta t$ byte átviteli idő

UART ► Kötési módok

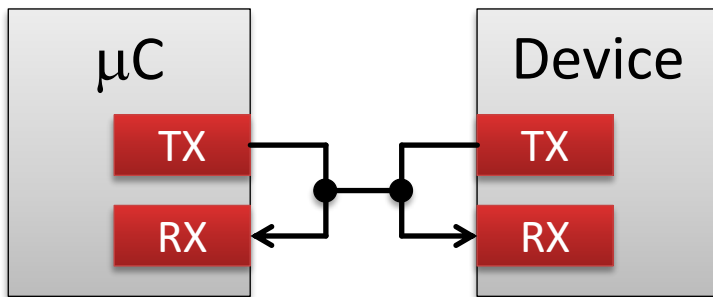
FULL DUPLEX

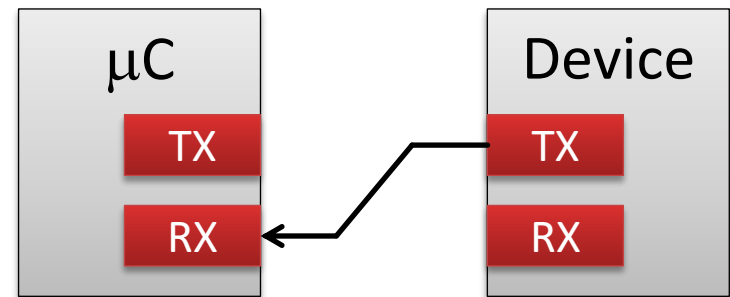
SIMPLEX

HALF DUPLEX

SIMPLEX

TX KIKAPCSOLHATÓ

UART ▶ Időalap előállítása

- ▶ Timer túlcsordulások vezérlik, kétféle megoldás:
 - ▶ Baud rate = Timer overflow rate / 16 (pl. F120)
 - ▶ **Baud rate = Timer overflow rate / 2 (pl. F410)**
- ▶ Egy (Timer1) vagy több (Timer1-4) timer
- ▶ Néhány processzoron akár más TX és RX ráta
- ▶ Maximális ráta
 - ▶ $\text{SYSCLK}/16$
 - ▶ vagy $\text{SYSCLK}/2$

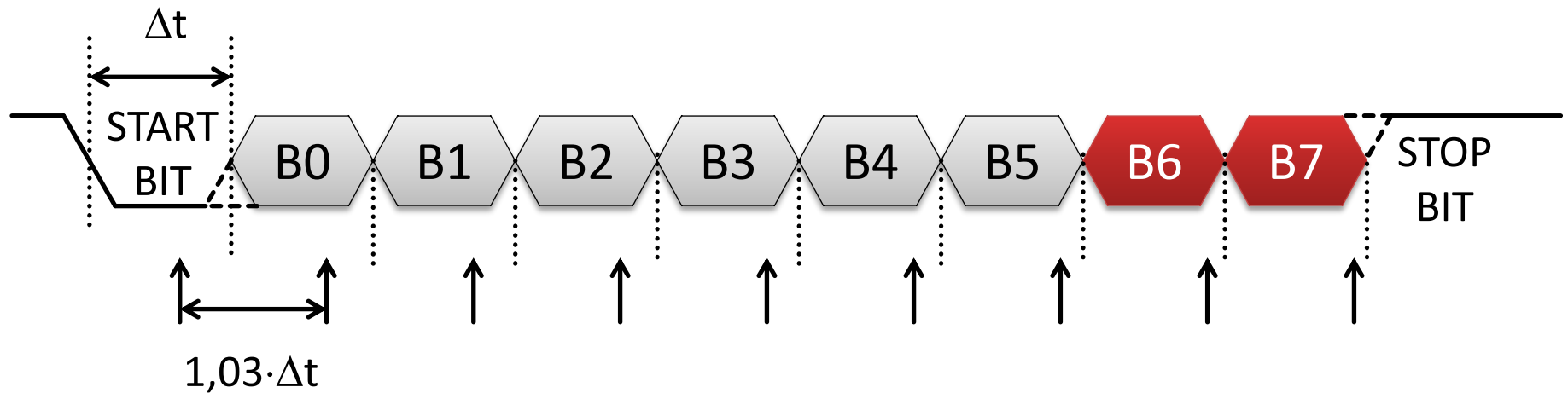
UART ▶ Baud rate beállítás

- ▶ Baud rate = Timer overflow rate / 16 (pl. F120)
 - ▶ Timer 1 : $TH1 = 256 - \text{SYSCLK} / (16 * \text{Baud rate})$
 - ▶ Timer 2-4 : $TMRRL = 65536 - \text{SYSCLK} / (16 * \text{Baud rate})$
- ▶ Baud rate = Timer overflow rate / 2 (pl. F410)
 - ▶ Timer 1 : $TH1 = 256 - \text{SYSCLK} / (2 * \text{Baud rate})$
- ▶ Érdemes figyelni a kerekítési hibára!
 - ▶ A C-ben az egész osztás nem a legközelebbire kerekít!
 - ▶ Mindig ellenőrizzük a beállított érték okozta hibát!

UART ▶ Időalapok különbsége

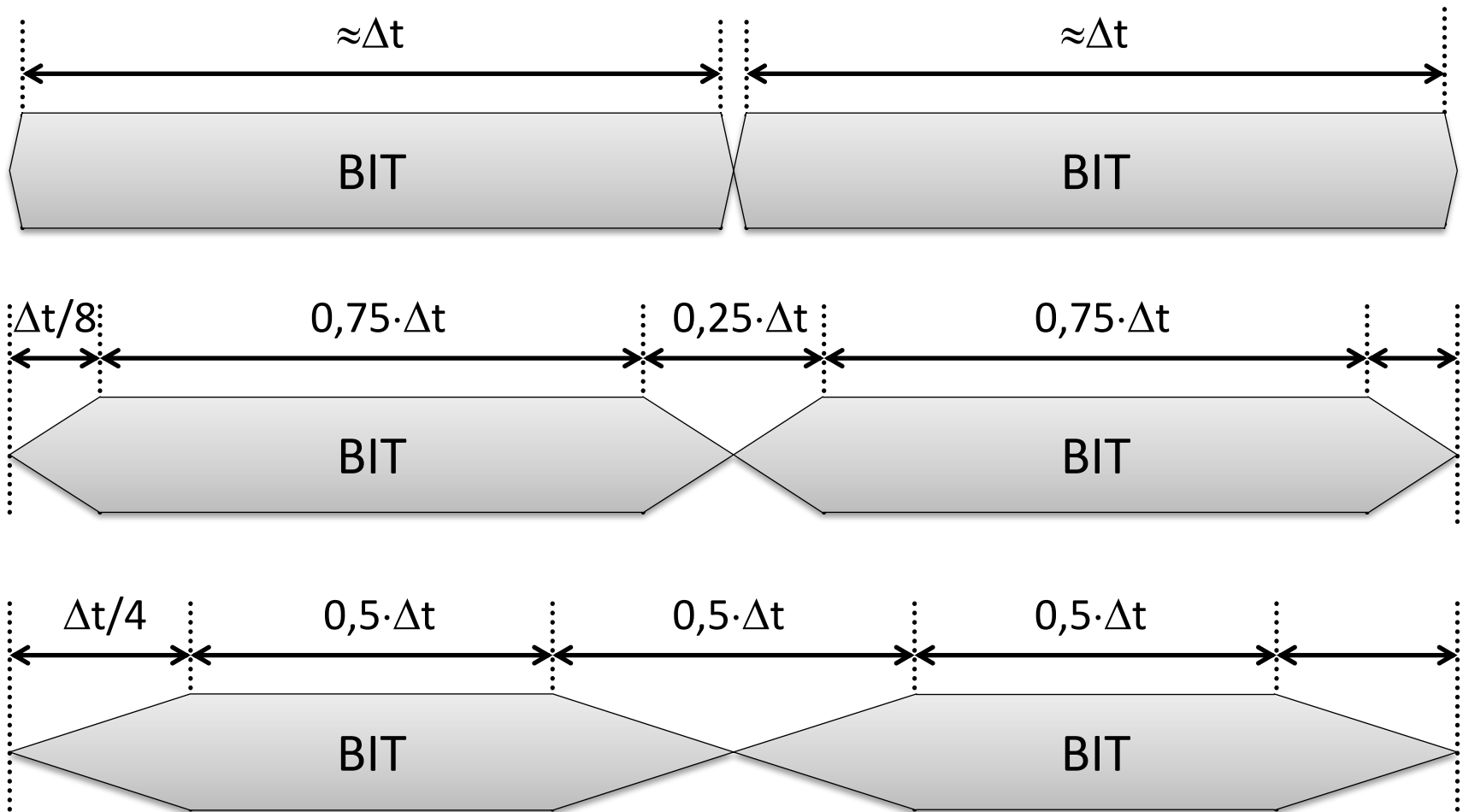
- ▶ Az időalapok különbözők lehetnek
- ▶ Az egységek órajele nem egzakt
- ▶ A beállítás frekvencia egészel osztásával
 - ▶ nem pontosan a kívánt érték
- ▶ A kettő eltérése mennyi lehet?
 - ▶ maximum 3%, szigorúbban 2%
 - ▶ teljesül?
 - ▶ <http://pdfserv.maximintegrated.com/en/an/AN2141.pdf>

UART ► Az időalapok eltérése ► 3% példa

- Az adó és vevő hibája együttesen hat – hogyan?
- A detektálás ideálisan a bitek közepén lenne
- A start bit detektálása sem pontos
- A megbízhatóság függ a jelváltások időtartamától
- Függ a 2-szeres vagy 16-szoros leosztási értéktől

UART ► Az időalapok eltérése ► jelalakok

UART ▶ Az időalapok eltérése ▶ példa

- ▶ Tegyük fel
 - ▶ elég rövid jelváltási idők, 3% tolerancia megengedett
 - ▶ 9600 bit/s kívánt érték
- ▶ F410 beállítás
 - ▶ SYSCLK = 191406Hz $\pm$ 2%
 - ▶ Timer1 8-bit auto reload mode: TH1 = 246
 - ▶ Baud rate = 191406Hz $\pm$ 2% /10/2=9570Hz $\pm$ 2%

```
void Timer1_Init()
{
    TMOD    = 0x20;    // 8-bit auto reload
    CKCON    = 0x08;    // timer clock = system clock
    TH1      = 0xF6;    // reload value = 246
    TL1      = 0xFF;    // one step from overflow
    TCON     = 0x40;    // run timer
}
```

UART ▶ Az időalapok eltérése ▶ példa

- ▶ Baud rate = $191406\text{Hz}/10/2 = 9570\text{Hz}$
- ▶ $9570\text{Hz} \pm 2\%$
- ▶ Megfelel?
 - ▶ $9600 \pm 3\% \rightarrow 9312\text{-}9888$
 - ▶ $9570 \pm 2\% \rightarrow 9378\text{-}9761$
- ▶ A másik eszköz hibáját nem vettük figyelembe!

UART ▶ Működési módok, beállítások

- ▶ A szinkron módokkal nem tárgyaljuk
- ▶ 8 vagy 9 bites aszinkron mód
- ▶ Az adat fogadása engedélyezhető, tiltható
- ▶ A stop bit detektálása engedélyezhető
 - ▶ csak akkor van vett adat, ha a stop bit értéke 1
 - ▶ 9-bites módban a 9. bitet vizsgálja! Ez alkalmas címzésre, multiprocesszoros kommunikációra
 - ▶ Ha a 9. bit 1, akkor cím érdekezik a vevőkhöz
 - ▶ A címzett vevő kikapcsolja a bit monitorozását a vétel idejére

UART ► Küldés és fogadás ► Polling mód

```
void UART_Init()
{
    SCON0 = 0x10; // 8-bit, variable baud mode
    TI=1;         // assume empty output buffer
}

unsigned char UARTIn(void)
{
    while (!RI); // wait for a byte
    RI=0;        // clear flag (prepare for next reception)
    return SBUF; // return the byte
}

void UARTOut(char a)
{
    while (!TI); // wait for end of previous transmission
    TI=0;        // clear flag
    SBUF=a;      // transmit a byte, don't wait for end
}
```

UART ► Küldés és fogadás ► Interrupt mód

```
#define BUFFERSIZE 8

// ring buffers
volatile unsigned char TxBuffer[BUFFERSIZE];
volatile unsigned char RxBuffer[BUFFERSIZE];

// TX buffer read and RX buffer write pointers
// used in the interrupt routine
volatile unsigned char TxReadPtr=0, RxWritePtr=0;

// TX buffer write and RX buffer read pointers
unsigned char TxWritePtr=0, RxReadPtr=0;

// Number of data in the buffers
volatile unsigned char TxNumberOfData=0;
volatile unsigned char RxNumberOfData=0;
```

UART ► Küldés és fogadás ► Interrupt mód

```
void UARTInterrupt(void) __interrupt UART_VECTOR
{
    if (RI)
    {
        RI=0;
        if (RxNumberOfData < BUFFERSIZE)
        {
            RxBuffer[RxWritePtr]=SBUF;
            RxWritePtr = (RxWritePtr+1) % BUFFERSIZE;
            RxNumberOfData++;
        }
    }
}
```

UART ► Küldés és fogadás ► Interrupt mód

```
if (TI)
{
    TI=0;
    if (TxNumberOfData)
    {
        SBUF=TxBuffer[TxReadPtr];
        TxReadPtr = (TxReadPtr+1) % BUFFERSIZE;
        TxNumberOfData--;
    }
}
```

UART ► Küldés és fogadás ► Interrupt mód

```
unsigned char UARTIn(unsigned char *c)
{
    if (RxNumberOfData)
    {
        RxNumberOfData--;
        *c=RxBuffer[RxReadPtr];
        RxReadPtr = (RxReadPtr+1) % BUFFERSIZE;
        return 0;
    }
    return 1;
}
```

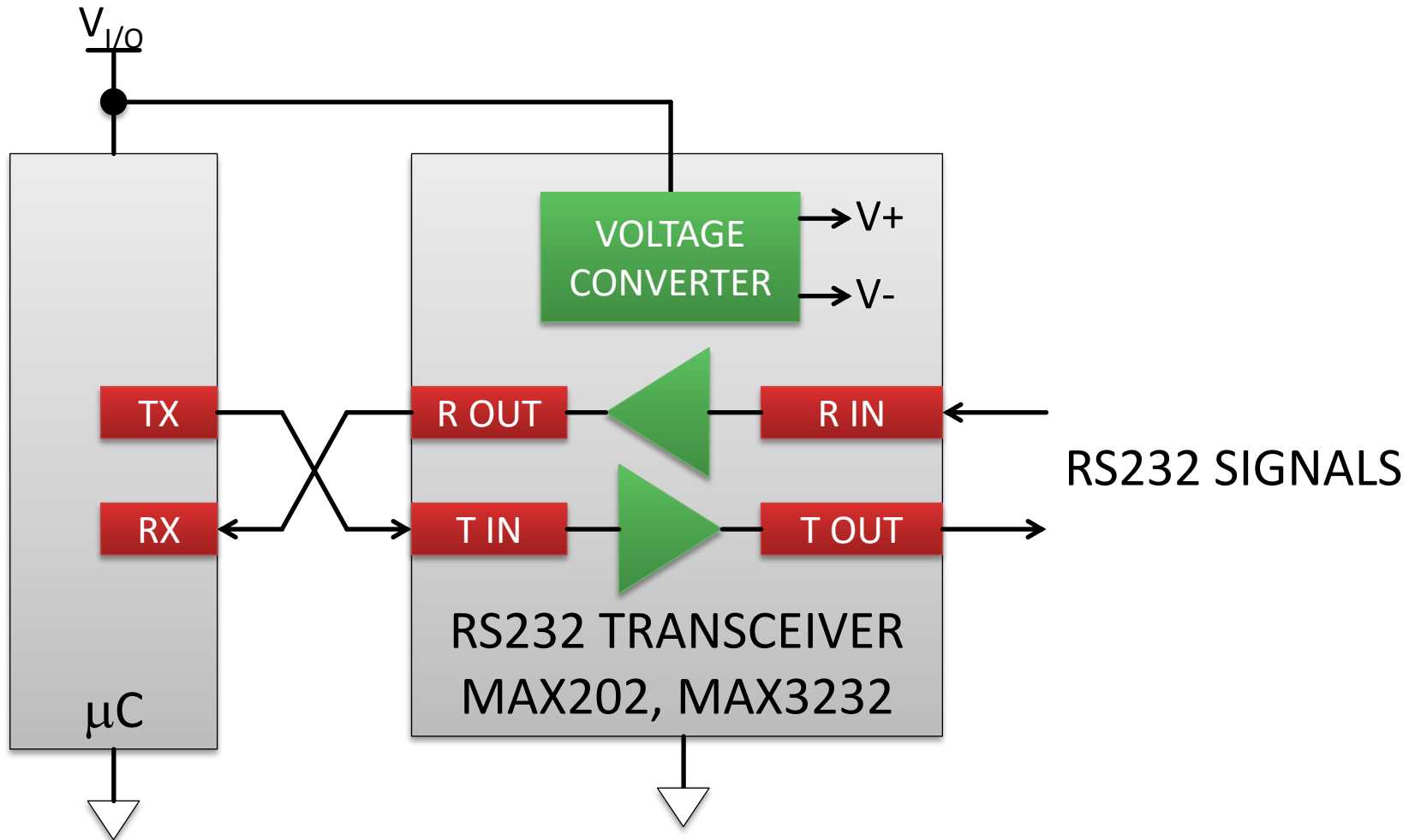
UART ► Küldés és fogadás ► Interrupt mód

```
unsigned char UARTOut(unsigned char c)
{
    if (TxNumberOfData < BUFFERSIZE)
    {
        TxNumberOfData++;
        TxBuffer[TxWritePtr]=c;
        TxWritePtr = (TxWritePtr+1) % BUFFERSIZE;
        return 0;
    }
    return 1;
}
```

UART ▶ Fizikai rétegek

- ▶ Meghajtó áramkörök nélkül csak közeli adatátvitel (áramkörön, eszközön belüli)
- ▶ Meghajtóáramkörökkel
 - ▶ nagyobb távolságok
 - ▶ PLC-k
 - ▶ Műszerek
 - ▶ oszcilloszkóp
 - ▶ DVM
 - ▶ ...
 - ▶ Speciális eszközök

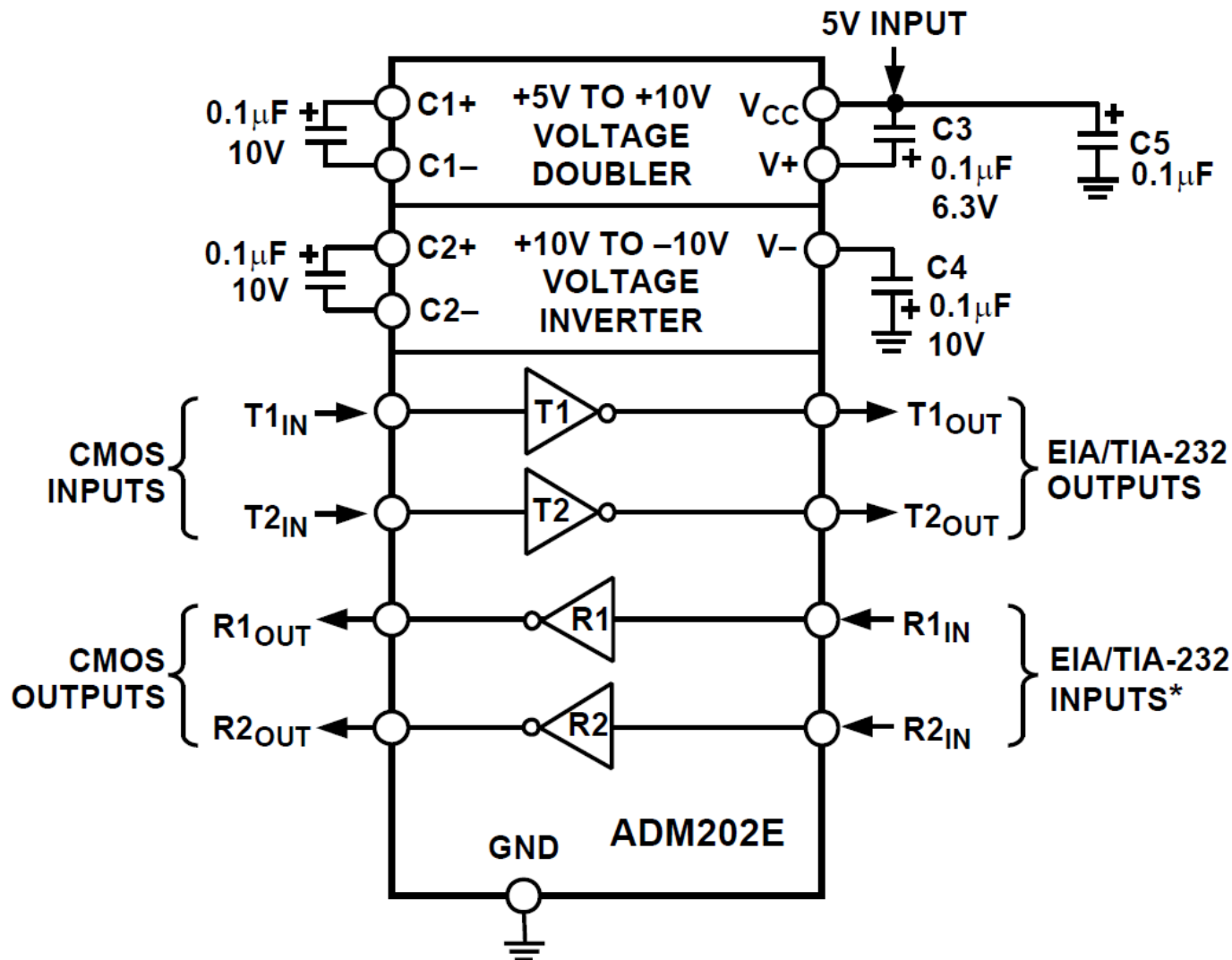
UART ► Fizikai rétegek ► RS232, full duplex

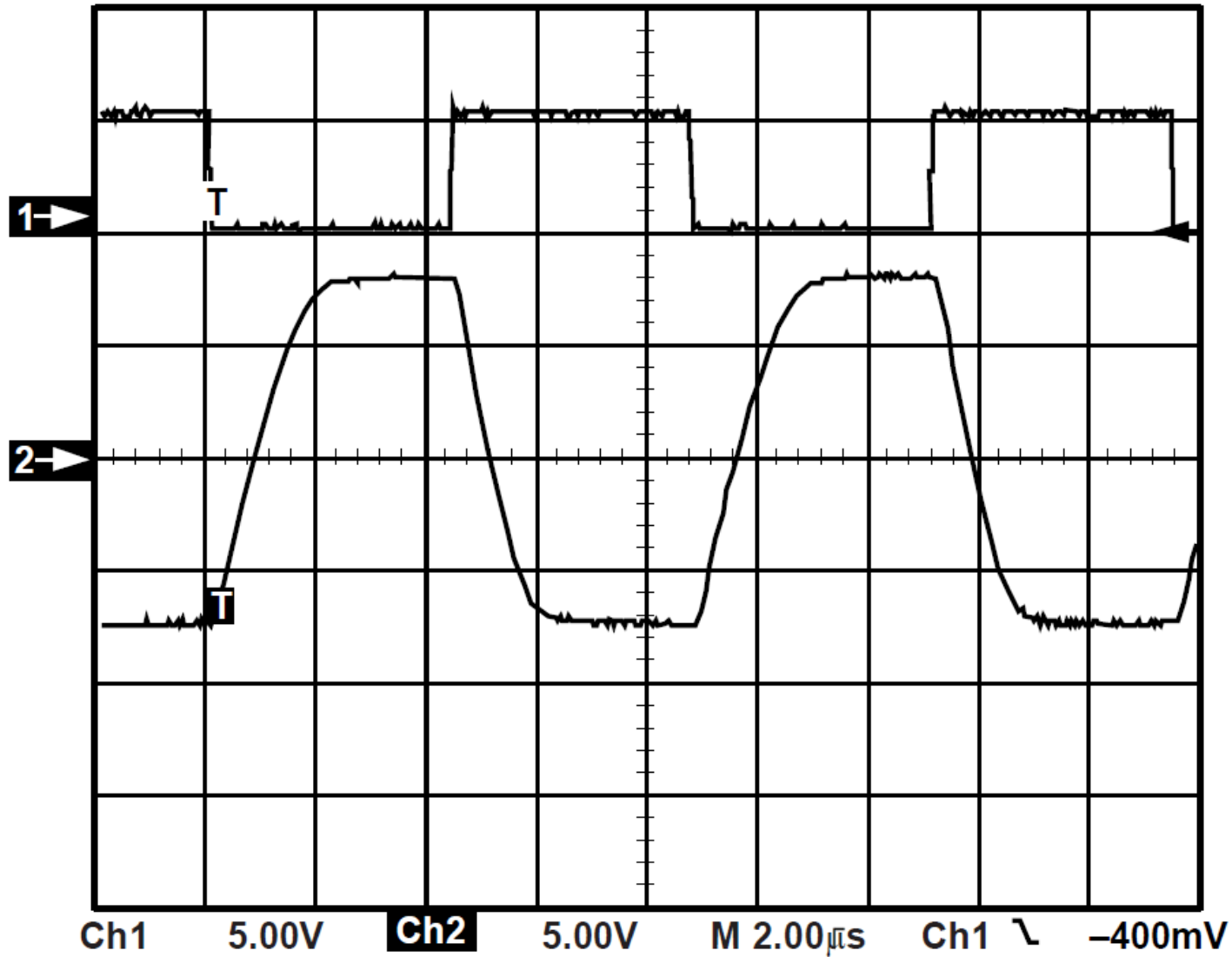
UART ▶ Fizikai rétegek ▶ RS232

- ▶ Pár méter távolság elérhető
- ▶ Alacsony adatátviteli sebesség (<250kbit/s)
- ▶ A vezetékoldali jelszintek pozitív és negatív feszültségek (3V..15V és -15V..-3V a két tartomány)

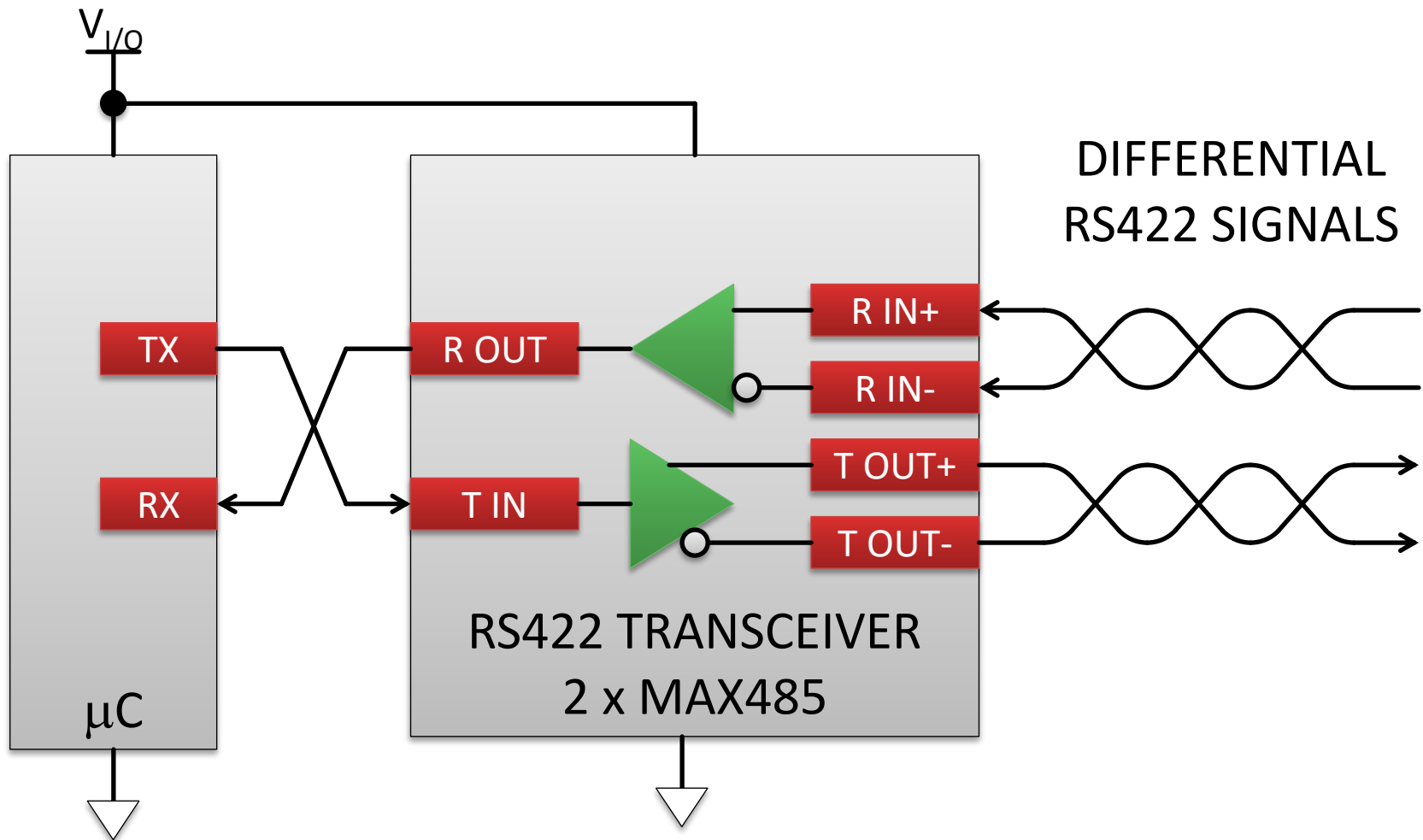
UART ► Fizikai rétegek ► RS232

UART ► Fizikai rétegek ► RS232

UART ► Fizikai rétegek ► RS422, full duplex

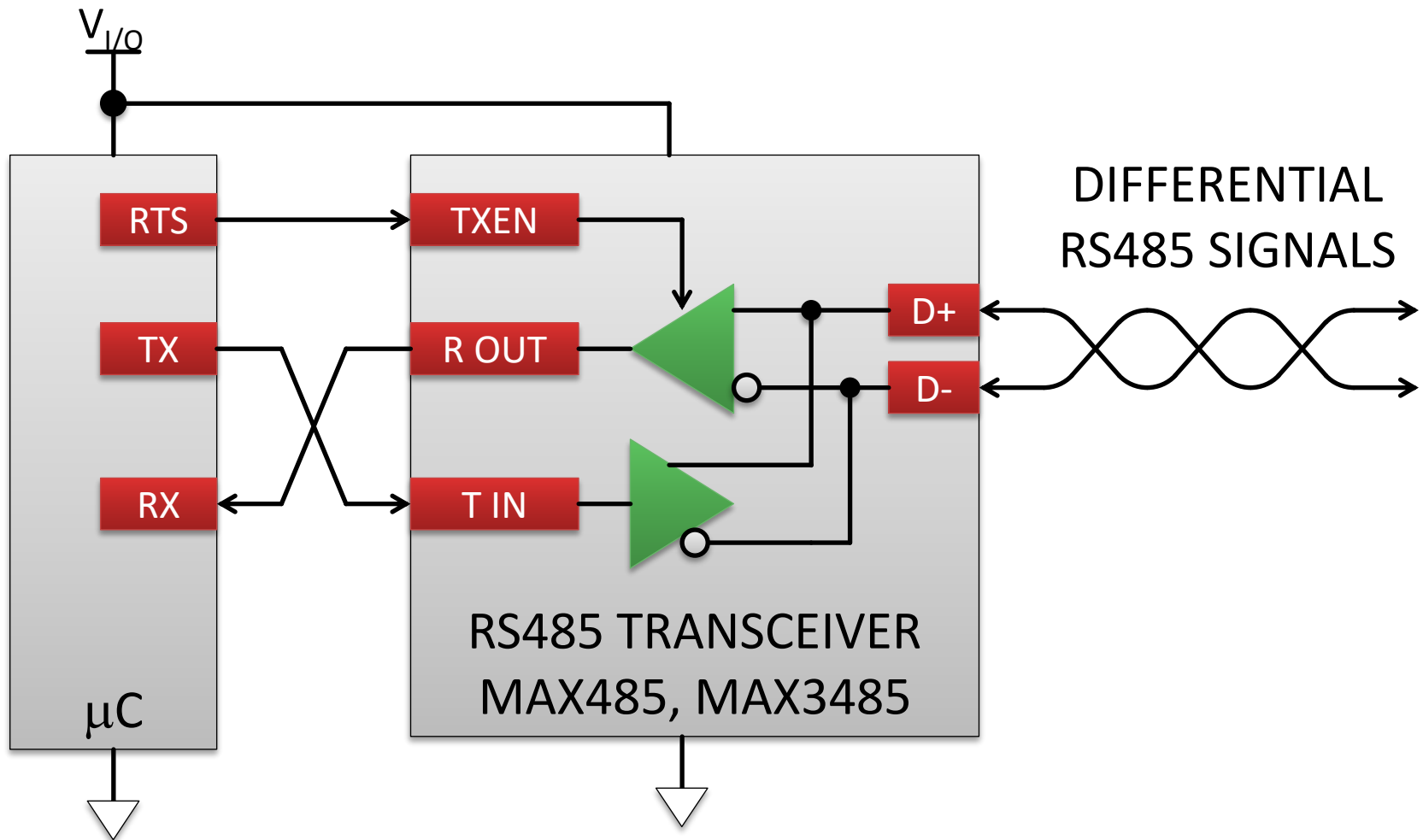

UART ▶ Fizikai rétegek ▶ RS422, full duplex

- ▶ Differenciális jelek, a jel és negáltja is használt
- ▶ A bemenet különbséget képez, így jó a zavarvédelem
- ▶ Gyors adatátvitel, de függ a vezetékhoosztól
- ▶ Hosszú vezetékek, akár 100m felett
- ▶ Szokásos logikai feszültség szintek

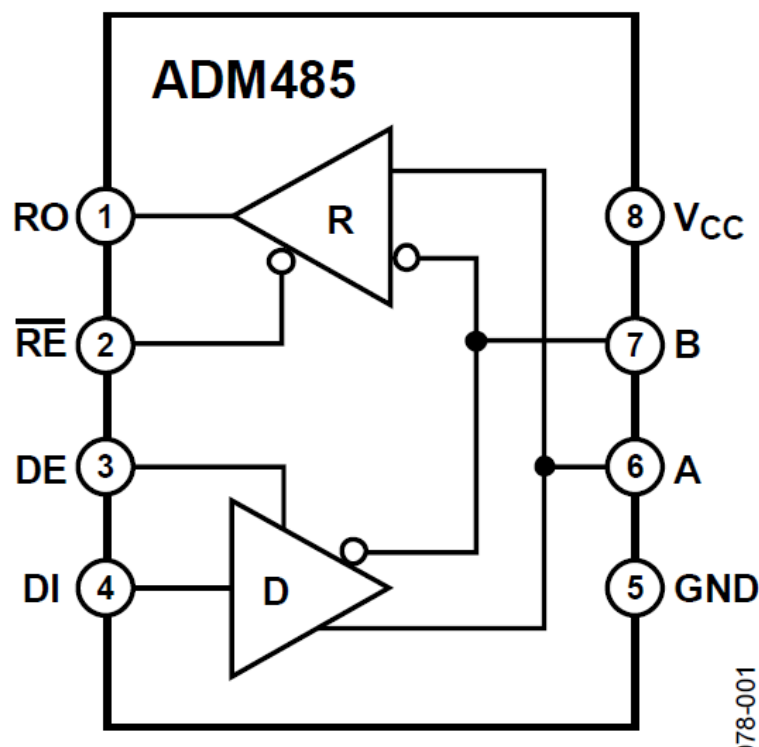

UART ► Fizikai rétegek ► RS485, half duplex

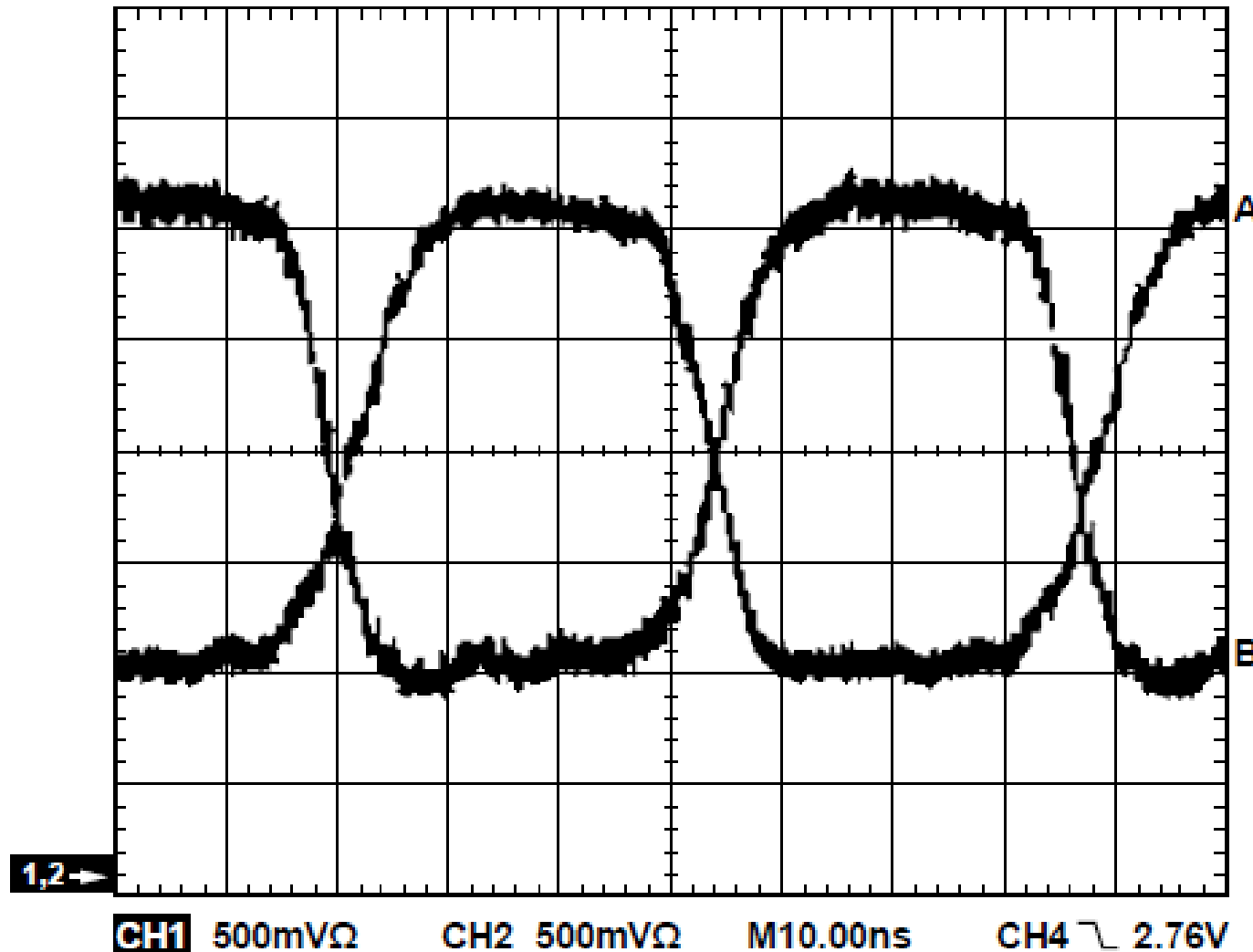

UART ► Fizikai rétegek ► RS485

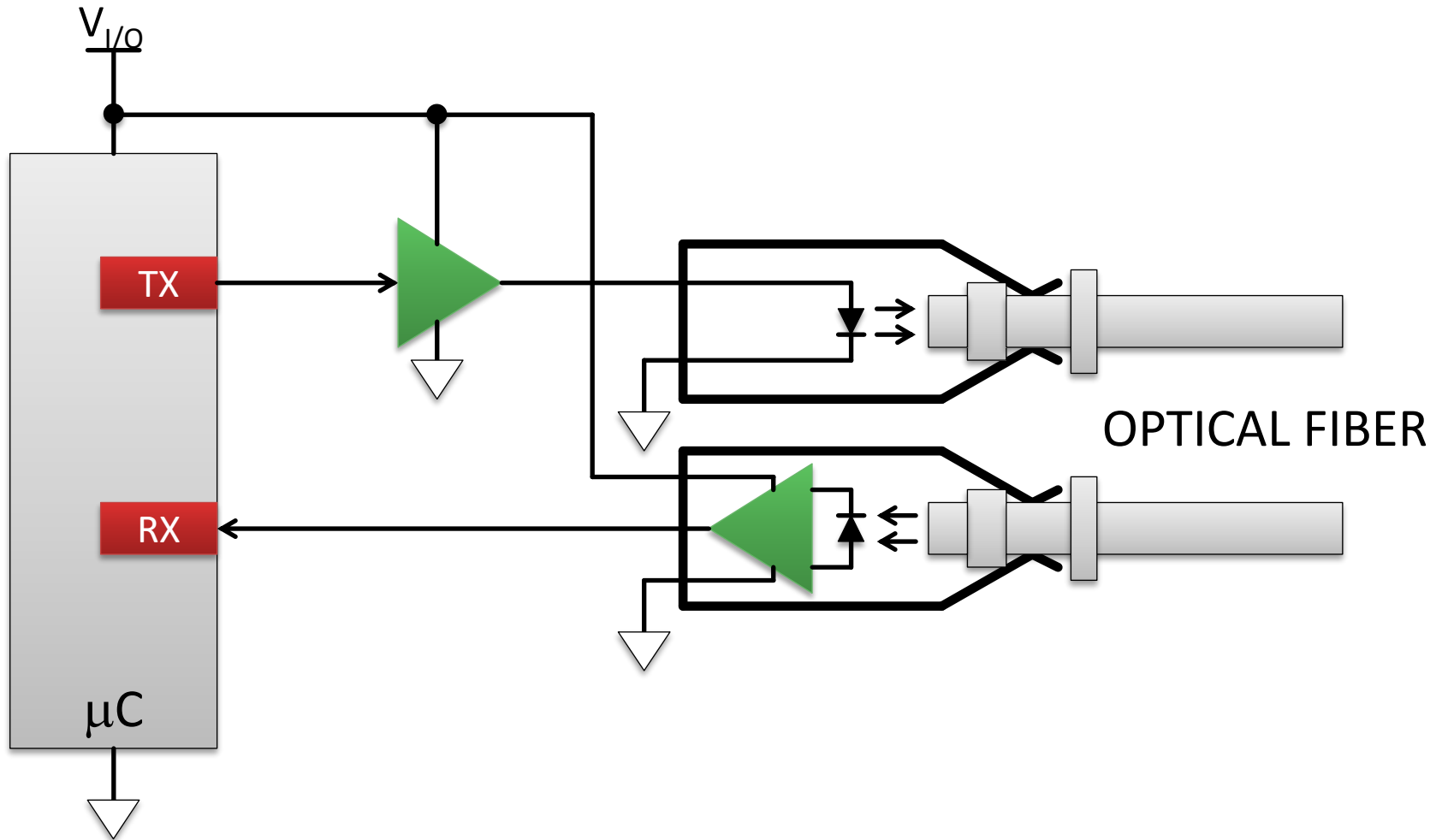
- Half-duplexre alkalmas
- Azonos vezetékpár két irányban

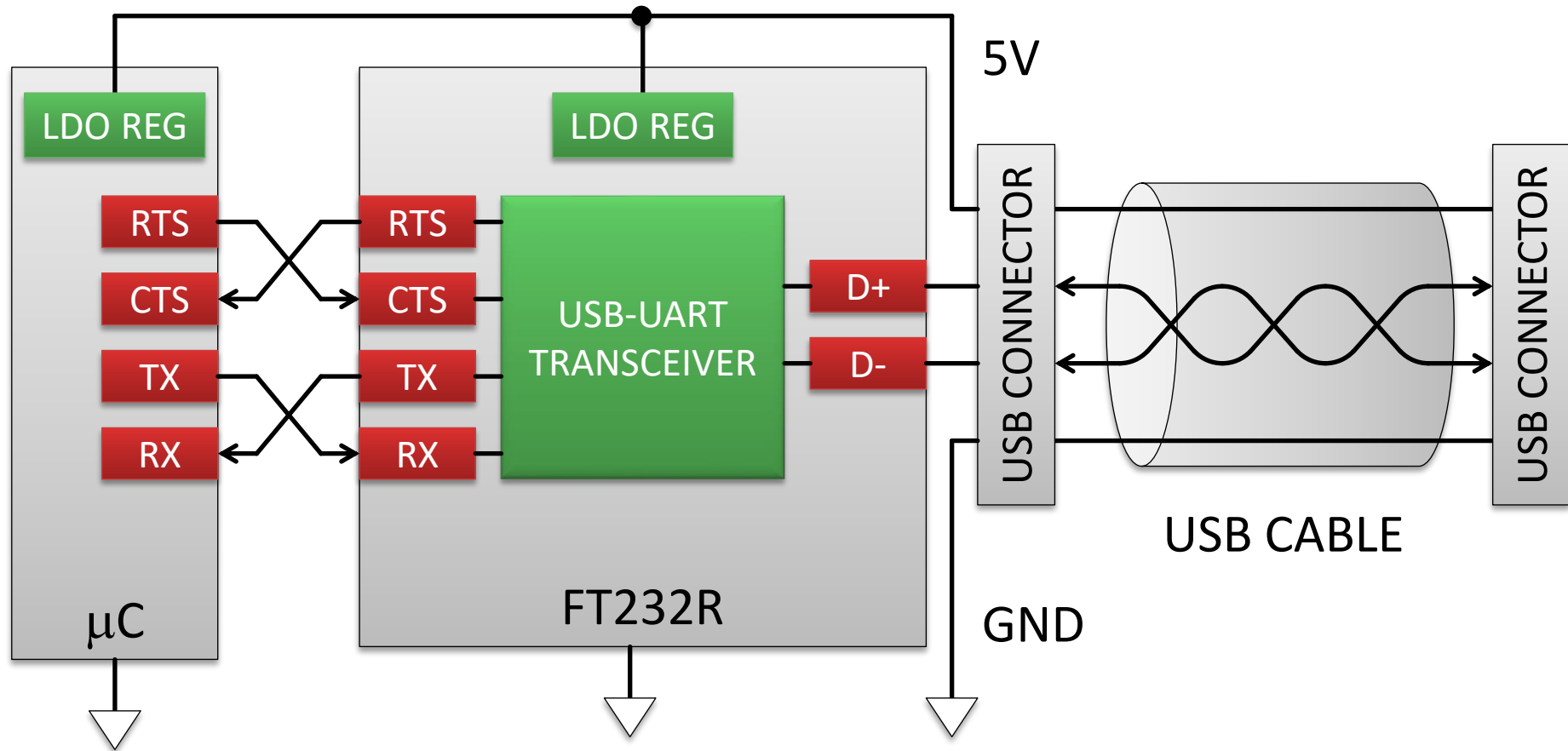
UART ► Fizikai rétegek ► RS485, half duplex

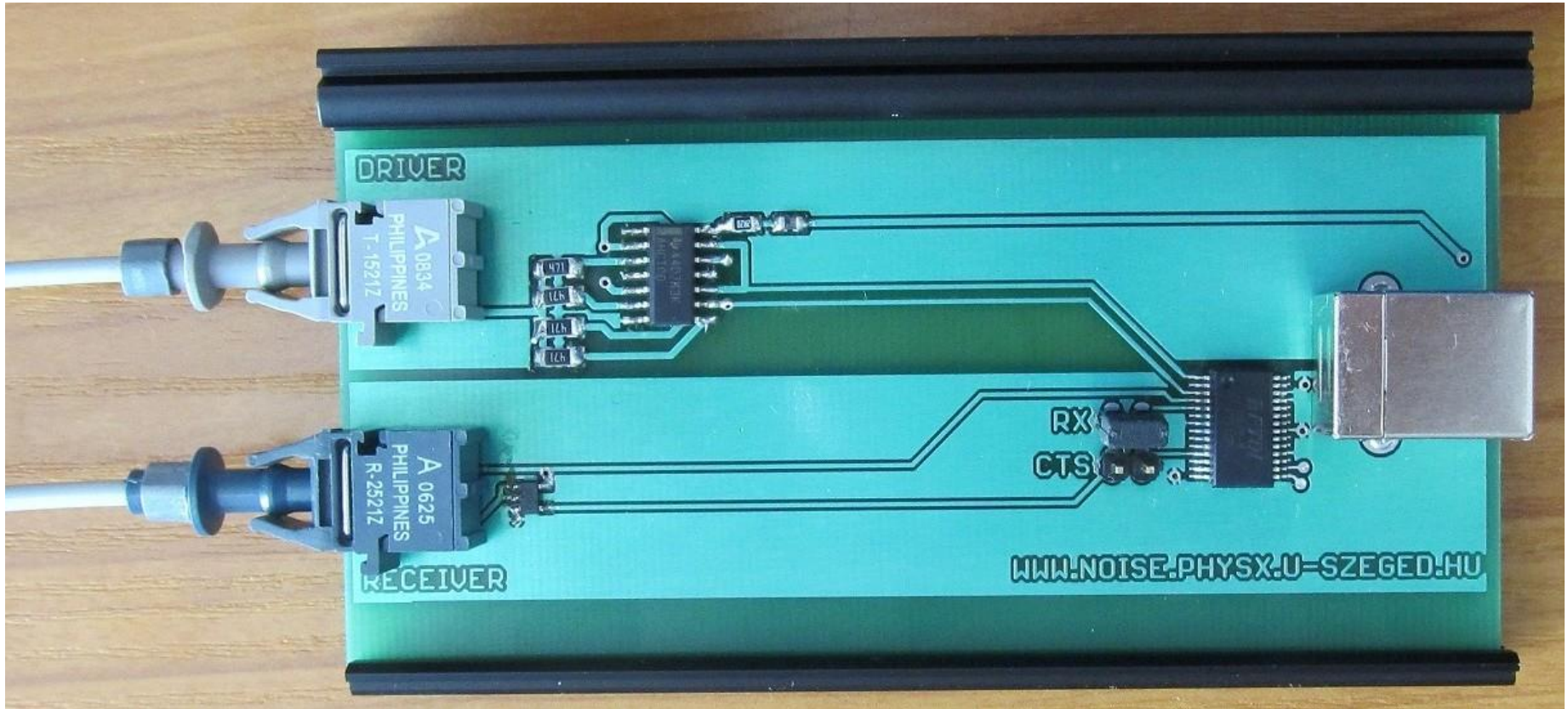
UART ► Fizikai rétegek ► Optikai, full duplex

UART ► Fizikai rétegek ► USB-UART

UART ► Fizikai rétegek ► USB-Optikai UART

UART ▶ UART-Bluetooth

- ▶ Bluetooth modulok UART interfésszel
- ▶ SPP (Serial Port Profile) standard protokoll
- ▶ pl. BTM112

UART ▶ Mire figyeljünk

- ▶ Timer beállítás, engedélyezés
- ▶ A timer másra nem használható
- ▶ Ne keverjük: polling és interrupt mód
- ▶ TX legyen push-pull → rövid jelváltási idők
- ▶ Baud rate hibájának figyelembe vétele

Port I/O ► C stdio

► stdio átirányítás? printf?

```
void putchar(char c)
{
    UARTOut(c);          // UART, SPI, SMBus, stb.
}
```

```
char getchar(void)
{
    return UARTIn(c);    // UART, SPI, SMBus, stb.
}
```

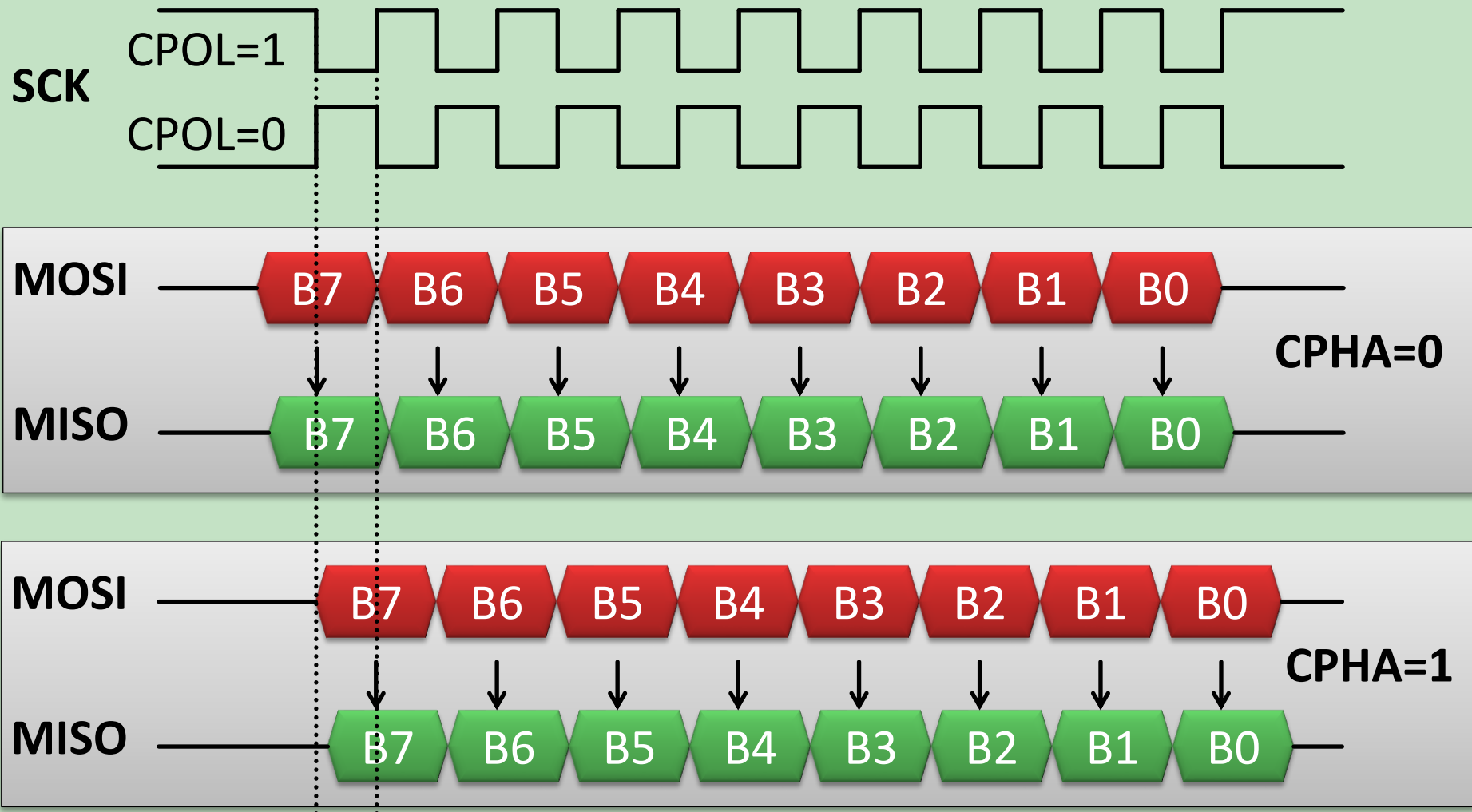
```
...
printf("x=%d", x);      // write
...
```

SPI áramkörök

SPI: Serial Peripheral Interface

- ▶ Processzorok, integrált áramkörök között
- ▶ Szinkron soros adatátvitel
- ▶ Az órajel váltásaikor érvényes a bit
- ▶ Master és slave eszközök
 - ▶ Az órajelet adó a master
 - ▶ Az órajel garantálja az azonos időzítést a két oldalon
- ▶ Full duplex
 - ▶ kimenet: MOSI (master out/slave in)
 - ▶ bemenet: MISO (master in/slave out)
 - ▶ órajel: SCK (serial clock)
 - ▶ Engedélyező vonal (NSS, negated slave select)

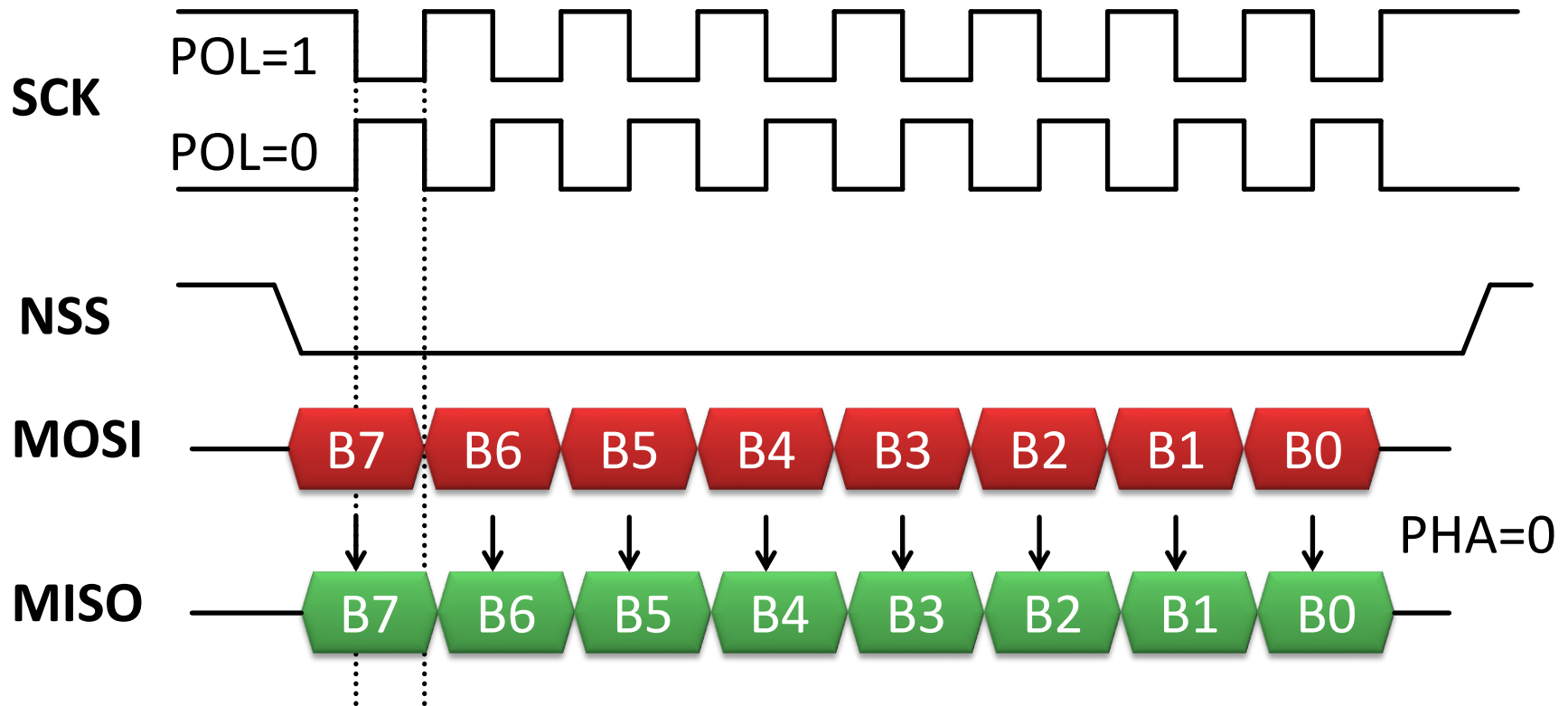
SPI ▶ Idődiagram, írás-olvasás ▶ master

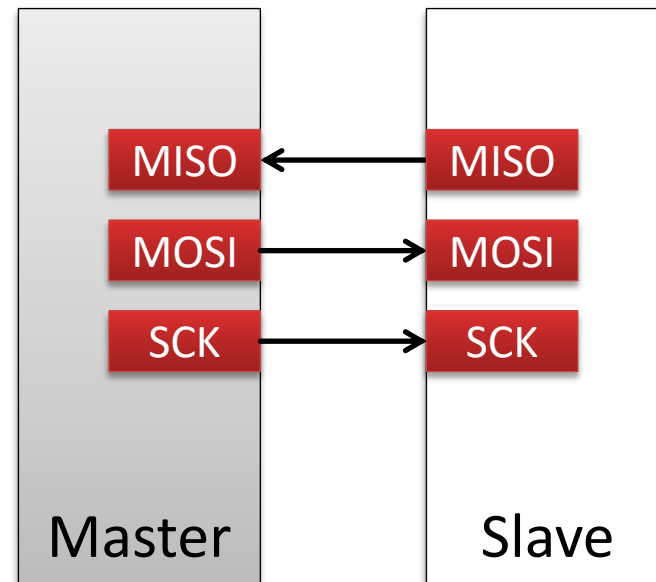
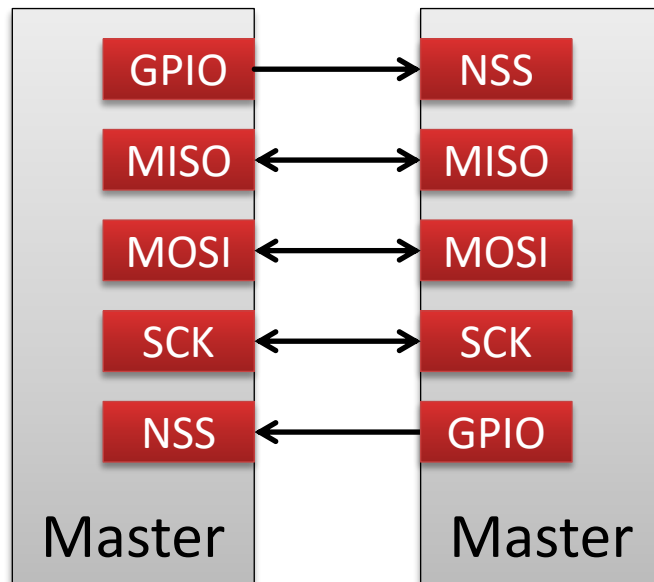
SPI ▶ Írás, olvasás

- ▶ Az adó és vevő oldal azonos módban legyen (POL, PHA)
- ▶ Az egyik SCK él a kimenő bitet beállítja, a másik a bejövő bitet olvassa
- ▶ Slave:
 - ▶ Mikor kezdődik az adat átvitele?
 - ▶ Csak az órajel indulása nem feltétlen elég
 - ▶ Kieshet a szinkronból az átvitel
 - ▶ Megoldás: Slave select (NSS) jel adja meg az aktív szakaszt, csak lehet adatátvitel

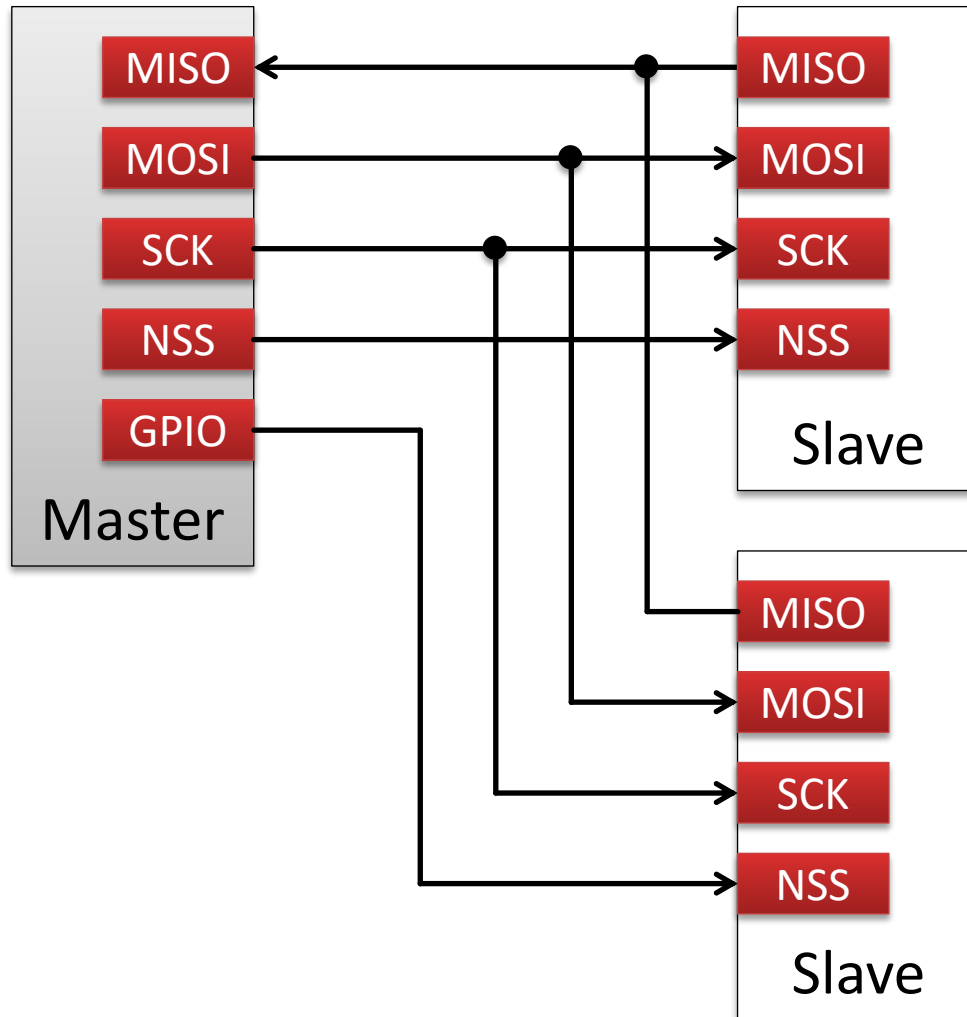
SPI ▶ Idődiagram, írás-olvasás ▶ slave select

SPI ► Multimaster, Master-slave 3 wire

SPI ▶ Master-slave 4 wire

- ▶ Több slave
- ▶ Egyszerre egy aktív
- ▶ Slave NSS választ
- ▶ NSS adatkezdet is

SPI ► Példák

```
void SPIOut(unsigned char c)
{
    SELECT    = 0;
    SPIF      = 0;
    SPI0DAT   = c;
    while (!SPIF);
    SELECT    = 1;
}
```

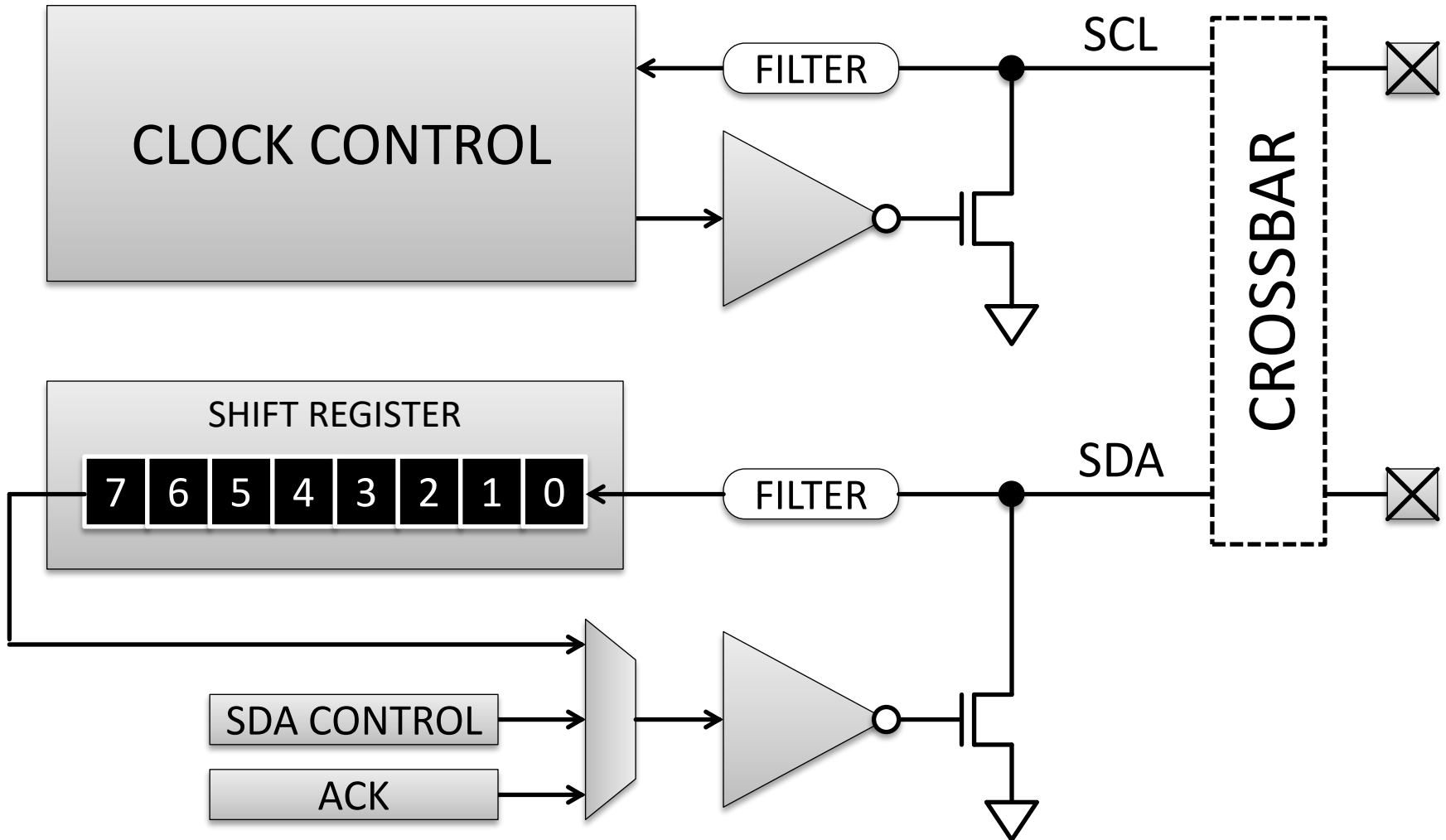
```
unsigned char SPIIn(void)
{
    SELECT    = 0;
    SPIF      = 0;
    SPI0DAT   = 0;    // dummy write starts SPI clock
    while (!SPIF);
    SELECT    = 1;
    return SPI0DAT;
}
```

SMBus/I2C áramkörök

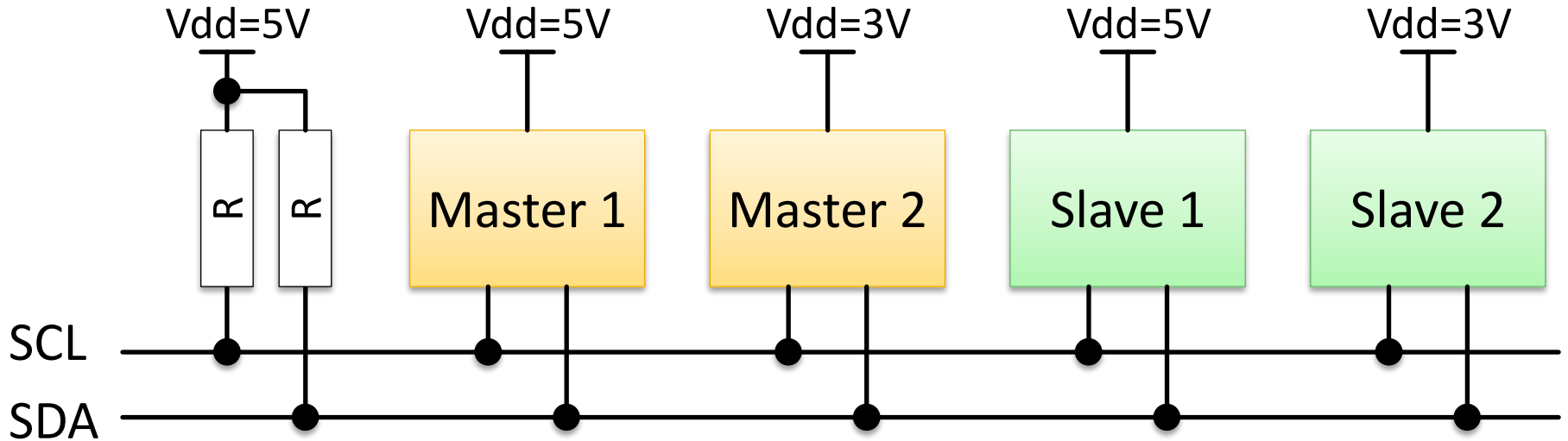
SMBus ▶ Alapok

- ▶ System Management Bus
- ▶ IIC vagy I²C: Inter-Integrated Circuit
- ▶ Áramkörök közötti egyszerű, **kétvezetékes busz**
 - ▶ **SCL**: Órajel (100kHz vagy 400kHz)
 - ▶ **SDA**: Adat
- ▶ Két irány (half duplex)
- ▶ Master, slave, multimaster
- ▶ Párhuzamosan kapcsolhatók eszközök
- ▶ 7-bites címezés
- ▶ Tipikusan: szenzorok, A/D, RTC, EEPROM, stb.

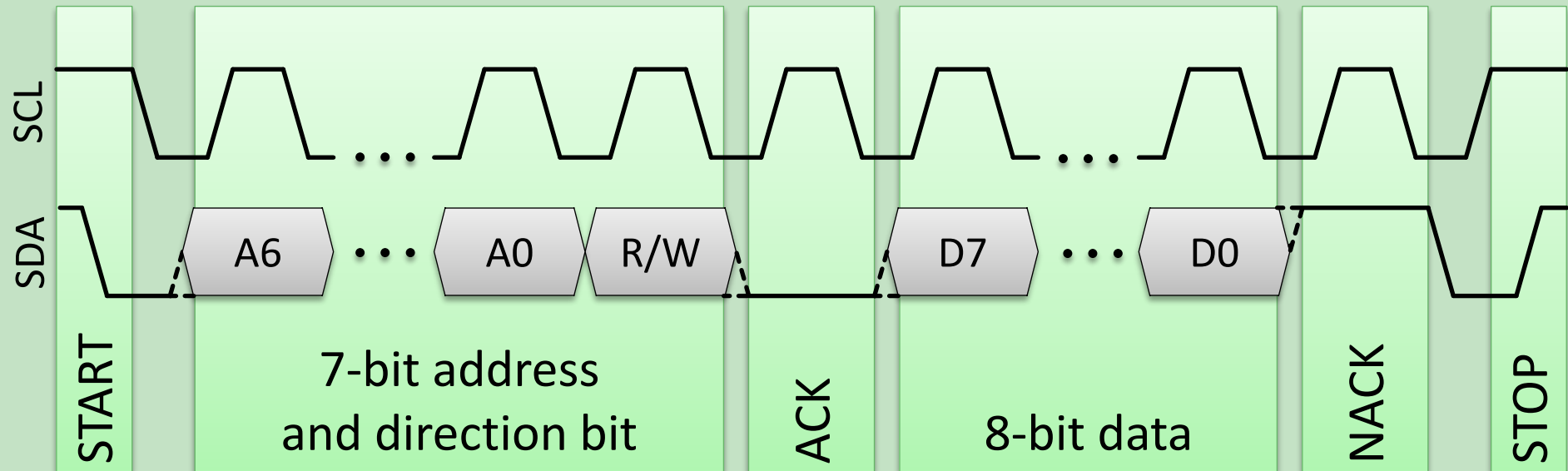
SMBus ▶ Hardverfelépítés – **open-drain I/O**

SMBus ► Busrendszer

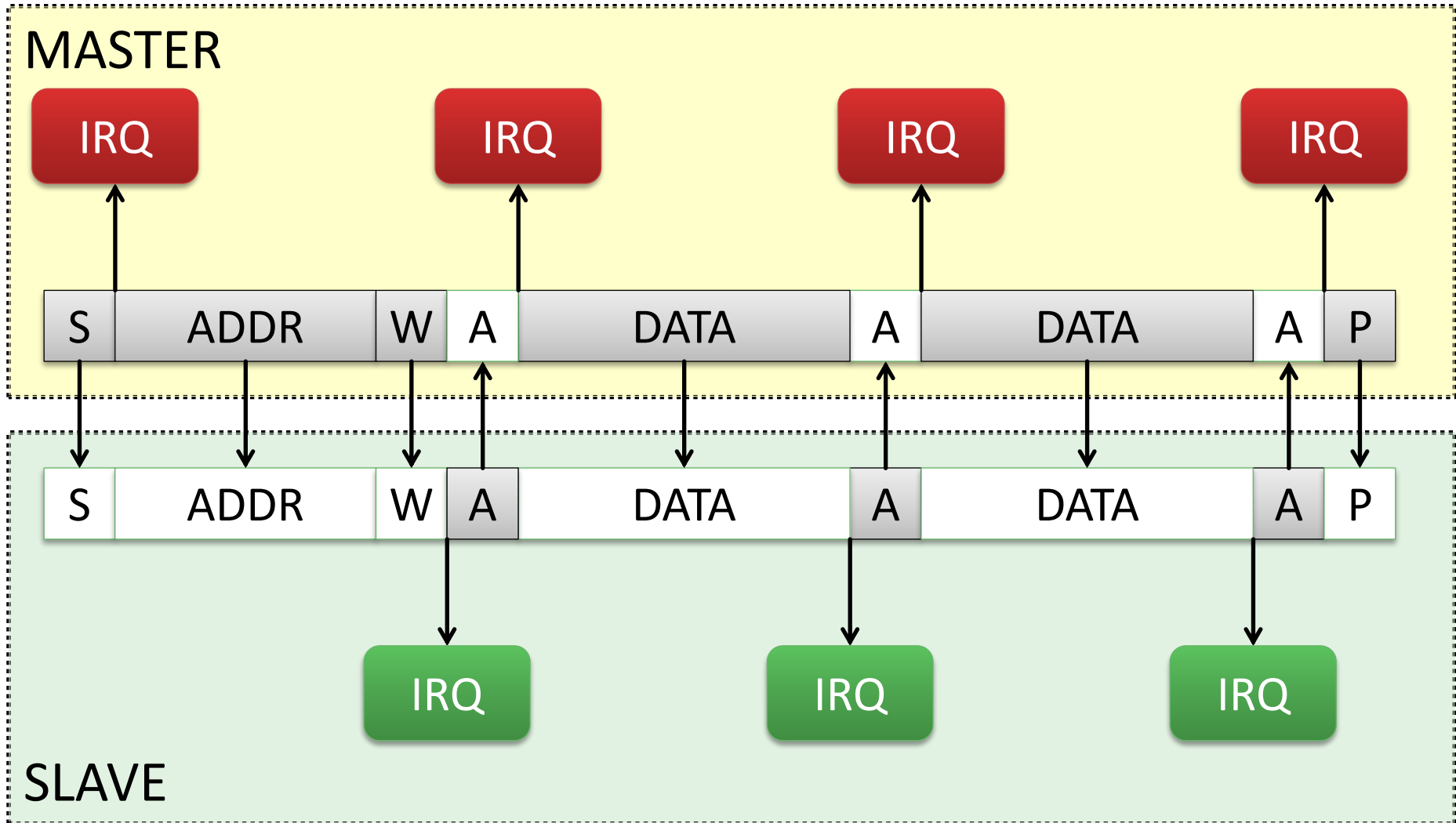

SMBus ▶ Tipikus tranzakció

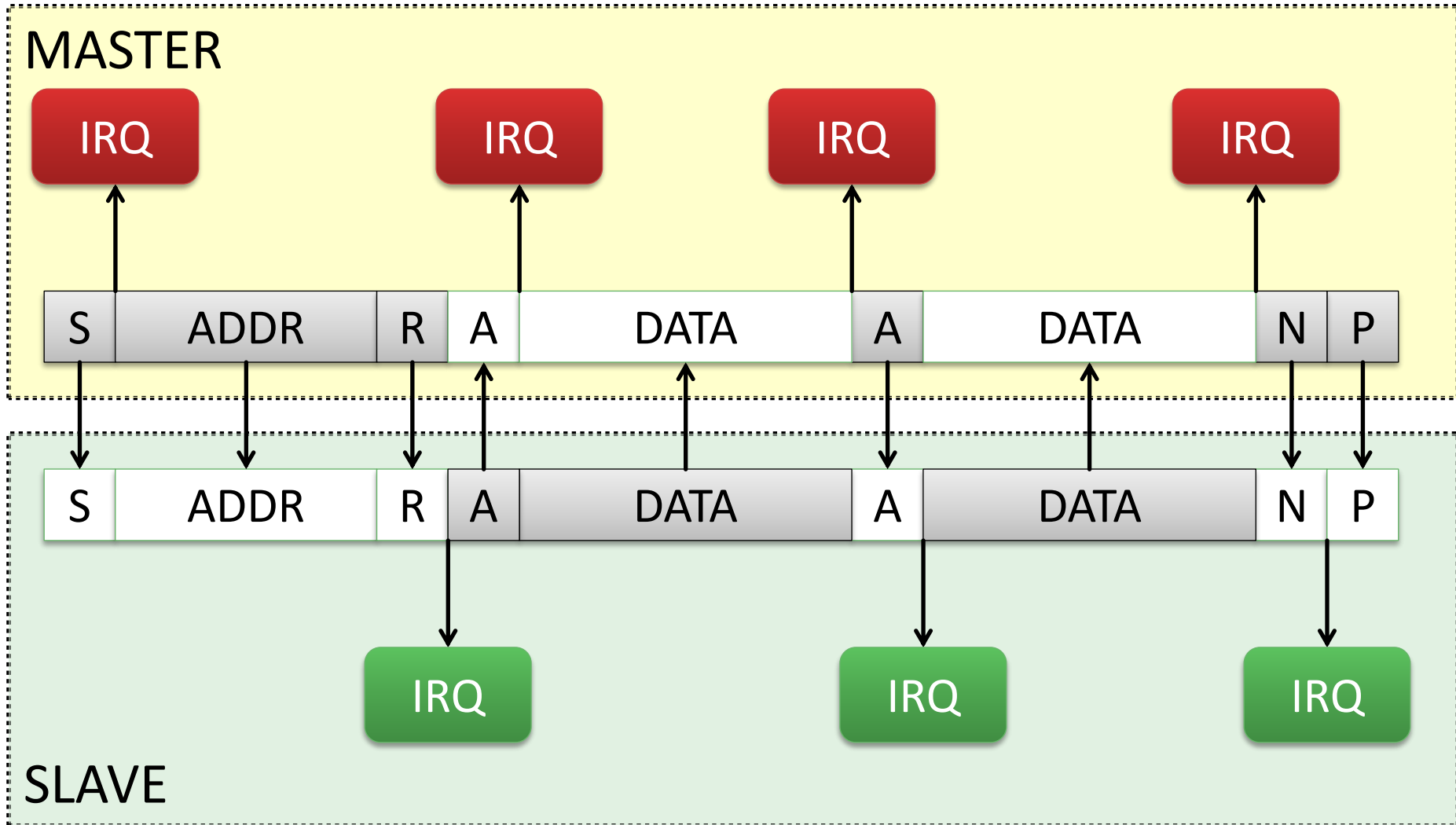

- ▶ Bármelyik vezetéket az adó és vevő is 0-ba tudja húzni
- ▶ SCK: csak a mesterek húzhatják 0-ba
- ▶ Több byte is küldhető egy tranzakcióban
- ▶ ACK minden byte vételekor szükséges a vevőtől
- ▶ NACK: nem nyugtáz a vevő, vagy utolsó byte (master)
- ▶ STOP: a tranzakció befejezése

SMBus ▶ Master (küld) → Slave (fogad)

SMBus ▶ Master (fogad) ← Slave (küld)

SMBus ▶ Mechanizmus

▶ Master SFR-bitek

- ▶ **STA, STO** írása a jelek generálásához
- ▶ **ACK** írása és olvasása is
- ▶ **SI** flag (megszakítás is) 1-re vált, ha egy fázis kész
- ▶ **A busz áll, amíg SI=1, folytatódik, ha töröljük**
- ▶ Ezért mindig **SI=0** előtt kell írni az SFR regisztereket

▶ Slave SFR-bitek

- ▶ **STA, STO** olvasása
- ▶ **ACK** írása és olvasása is

SMBus ► Példák

```
void SMBusOut(unsigned char address, unsigned char c)
{
    STO = 0;
    STA = 1;                // start transfer
    SI = 0;                 // continue
    while (!SI);            // wait for start complete
    STA = 0;                // manually clear STA
    SMB0DAT = address << 1; // A6..A0 + write
    SI = 0;                 // continue
    while (!SI);            // wait for complete
    if (!ACK)               // not acknowledged, stop
    {
        STO = 1;           // stop condition bit
        SI = 0;            // generate stop condition
        return;
    }
    SMB0DAT = c;            // put data into shift register
    SI = 0;                 // continue
    while (!SI);            // wait for complete
    STO = 1;                // stop condition bit
    SI = 0;                 // generate stop condition
}
```

SMBus ► Példák

```
unsigned char SMBusIn(unsigned char address)
{
    STO = 0;
    STA = 1;                // start transfer
    while (!SI);            // wait for start complete
    STA = 0;                // manually clear STA
    SMB0DAT = (address << 1) | 1; // A6..A0 + read
    SI = 0;                 // continue
    while (!SI);            // wait for complete
    if (!ACK)               // not acknowledged, stop
    {
        STO = 1;           // stop condition bit
        SI = 0;            // generate stop condition
        return;
    }
    ACK = 0;               // NACK, last byte
    SI = 0;                // continue
    while (!SI);           // wait for complete
    STO = 1;               // stop condition bit
    SI = 0;                // generate stop condition
    return SMB0DAT;
}
```

További kommunikációs áramkörök

További kommunikációs áramkörök

- ▶ CAN: Controller Area Network
- ▶ LIN: Local Interconnect Network
- ▶ USB: Universal Serial Bus
- ▶ Vezeték nélküli kommunikációs áramkörök